

Категорія справи

№760/9506/15-ц

: Цивільні справи; Позовне провадження; Спори про спадкове право.

Дата набрання законної сили: 29.03.2016

№ 2-746/16

(№ 760/9506/15-ц)

З А О Ч Н Е Р І Ш Е Н Н Я

І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

01. 03. 2016 року

Солом'янський районний суд м. Києва

в складі: головуючого судді

Бобровник О. В.

при секретарі:

Яковенко Н. К.

розглянувши у відкритому судовому засіданні, в залі суду, в місті Києві, цивільну справу за позовом ОСОБА_1, ОСОБА_2 до Дев'ятої Київської державної нотаріальної контори, ОСОБА_4, третя особа: Головне управління юстиції у м. Києві - про встановлення факту, визнання права власності на частину в спадковому майні, визнання незаконною відмови у вчиненні нотаріальної дії та зобов'язання вчинити певні дії,

В С Т А Н О В И В:

ОСОБА_1, ОСОБА_2 звернулись до суду з позовом до Дев'ятої Київської державної нотаріальної контори, ОСОБА_4, третя особа: Головне управління юстиції у м. Києві - про встановлення факту, визнання права власності на частину в спадковому майні, визнання незаконною відмови у вчиненні нотаріальної дії та зобов'язання вчинити певні дії.

Позивачі при зверненні до суду мотивували свої вимоги тим, що ІНФОРМАЦІЯ_1 року померла спадкодавець ОСОБА_5

Спадкодавець ОСОБА_5 перебувала у родинних стосунках з ОСОБА_6 (рідна дочка), яка на день смерті спадкодавця ОСОБА_5 була живою.

Після смерті спадкодавця ОСОБА_5 залишилась спадщина, яка складається із квартири АДРЕСА_1, та гаражу АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва.

Після відкриття спадщини, дочка спадкодавця ОСОБА_6 не встигла прийняти спадщину внаслідок смерті.

В зв'язку із зазначеним, спадкування за законом перейшло від померлої ОСОБА_6 до її спадкоємців за законом (позивачів по справі) - чоловіка ОСОБА_2 та сина ОСОБА_1

Позивачі заявили про своє бажання прийняти спадщину спадкодавця ОСОБА_5, шляхом подання до Дев'ятої київської державної нотаріальної контори письмових заяв, на підставі яких заведено спадкову справу (у спадковому реєстрі №56337717 та у нотаріуса №448/2014).

Однак, позивачам було відмовлено у видачі свідоцтв про прийняття спадщини з посиланням на те, що у квартирі спадкодавця ОСОБА_5 з 20.02.2007 року нібито була зареєстрована її дочка ОСОБА_4, що, на думку нотаріуса, свідчить про право на спадкування останньої згідно положень ч. 3 [ст. 1268 ЦК України](#).

Позивачі посилались на те, що родинний зв'язок ОСОБА_4 із спадкодавцем ОСОБА_5 не підтверджено жодними визначеними законодавством України документами, які не надавались нотаріусу та відсутні у спадковій справі.

Також, позивачі посилались на те, що ОСОБА_4 ніколи не проживала постійно зі спадкодавцем ОСОБА_5, оскільки ОСОБА_4 є громадянкою Сполучених Штатів Америки і за останні п'ять років лише один раз приїжджала в Україну на шість днів.

Позивачі вважають, що наявні підстави для визнання факту того, що на день смерті спадкодавця ОСОБА_5, ОСОБА_4 не проживала постійно із спадкодавцем.

ОСОБА_4 у порядку та строки, встановлені чинним законодавством України, не звернулася до нотаріуса із відповідною заявою про отримання спадщини після смерті спадкодавця ОСОБА_5 та не надавала нотаріусу докази її родинних зв'язків зі спадкодавцем ОСОБА_5 і постійного проживання з нею протягом останніх місяців життя спадкодавця.

Таким чином, позивачі вважають, що вони є єдиними спадкоємцями спадщини ОСОБА_5

В зв'язку із зазначеним позивачі просили суд:

- встановити факт того, що на день смерті ОСОБА_5, ОСОБА_4 не проживала постійно із ОСОБА_5;

- визнати право власності ОСОБА_1 на 1/2 частину спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5, а саме на 1/2 частину наступного майна: квартира АДРЕСА_1; гараж АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва;

- визнати право власності ОСОБА_2 на 1/2 частину спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5, а саме на 1/2 частину наступного майна: квартира АДРЕСА_1; гараж АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва;

- визнати незаконною відмову Дев'ятої київської державної нотаріальної контори від 07 травня 2015 року у видачі ОСОБА_1 та ОСОБА_2 свідоцтв про право на спадщину на 1/2 частини спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5;

- зобов'язати Дев'яту київську державну нотаріальну контору видати ОСОБА_1 свідоцтво про право на спадщину на 1/2 частину спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5, а саме на 1/2 частину наступного майна: квартира АДРЕСА_1; гараж АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва;

- зобов'язати Дев'яту київську державну нотаріальну контору видати ОСОБА_2 свідоцтво про право на спадщину на 1/2 частину спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5, а саме на 1/2 частину наступного майна: квартира АДРЕСА_1; гараж АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва.

Позивачі ОСОБА_1 та ОСОБА_2 в судове засідання не з'явились, про час та місце розгляду справи повідомлялись належним чином.

Від представника позивачів до суду надійшла заява про розгляд справи у відсутність представника позивачів в якій також зазначено, що представник позивачів не заперечує проти ухвалення по справі заочного рішення та просить суд про задоволення позову.

Відповідач Дев'ята Київська державна нотаріальна контора в судове засідання свого представника не направили, про час та місце розгляду справи повідомлялись належним чином.

Відповідач ОСОБА_4 в судове засідання не з'явилась, свого представника до суду не направила, про час та місце розгляду справи повідомлялась належним чином, про причин неявики суду не повідомила.

Третя особа Головне управління юстиції у м. Києві в судове засідання свого представника не направили, про час та місце розгляду справи повідомлялись належним чином.

Згідно з [ст. 224 ЦК України](#) у разі неявки в судове засідання відповідача, який належним чином повідомлений і від якого не надійшло заяви про розгляд справи за його відсутності або якщо повідомлені ним причини неявки визнані неповажними, суд може ухвалити заочне рішення на підставі наявних у справі доказів, якщо позивач не заперечує проти такого вирішення справи.

Суд, вивчивши та дослідивши матеріали справи, зважаючи на заяву представника позивача, об'єктивно оцінивши докази, які містяться в справі, приходить до наступного.

Судом встановлено, що ІНФОРМАЦІЯ_1 року померла спадкодавець ОСОБА_5, яка проживала за адресою: 03186, АДРЕСА_1, про що 20 березня 2014 року Відділом реєстрації смерті у м. Києві складено актовий запис за № 5025 та видано свідоцтво про смерть (а. с. 26, зворот).

Положеннями ч. 2 [ст. 1220 ЦК України](#) визначено, що часом відкриття спадщини є день смерті особи або день, з якого вона оголошується померлою (відповідно до вимог частини третьої [статті 46 ЦК України](#)).

Тобто, ІНФОРМАЦІЯ_1 року вважається часом відкриття спадщини спадкодавця ОСОБА_5

Відповідно до матеріалів спадкової справи вбачається, що спадщина спадкодавця ОСОБА_5 складається із наступного майна: квартира АДРЕСА_1 та гараж АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва.

Згідно положень ч.2 [ст. 1223 ЦК України](#), у разі відсутності заповіту, право на спадкування за законом одержують особи, визначені у [статтях 1261-1265 цього Кодексу](#).

Положеннями ч.1 [ст. 1270 ЦК України](#) визначено, що для прийняття спадщини встановлюється строк у шість місяців, який починається з часу відкриття спадщини.

Враховуючи вищевикладене та те, що спадкодавцем ОСОБА_5 не було складено заповіт, спадкування майна померлої повинно відбуватись за законом у встановленому порядку черговості для спадкоємців, які звернулись за спадщиною протягом встановленого строку у 6 (шість) місяців з моменту відкриття спадщини (тобто, - до 19 вересня 2014 року).

Вбачається, що спадкодавець ОСОБА_5 перебувала у родинних стосунках з ОСОБА_6, яка є рідною дочкою, що підтверджується свідоцтвом про народження (а. с. 17), яка на день смерті спадкодавця ОСОБА_5 була живою.

Проте, після відкриття спадщини, ОСОБА_6 (дочка спадкодавця ОСОБА_5) не встигла прийняти спадщину внаслідок смерті, про що 10 липня 2014 року Відділом реєстрації смерті у м. Києві складено відповідний актовий запис за № 11769 та видано свідоцтво про смерть (а. с. 18).

При цьому, ОСОБА_6 перебувала у родинних відносинах з позивачами по справі - чоловіком ОСОБА_2 (родинний зв'язок підтверджено свідоцтвом про шлюб (а. с. 19) та сином ОСОБА_1 (родинний зв'язок підтверджено свідоцтвом про народження (а. с. 20).

Згідно положень [ст.1276 ЦК України](#), якщо спадкоємець за заповітом або за законом помер після відкриття спадщини і не встиг її прийняти, право на прийняття належної йому частки спадщини, крім права на прийняття обов'язкової частки у спадщині, переходить до його спадкоємців (спадкова трансмісія). Право на прийняття спадщини у цьому випадку здійснюється на загальних підставах протягом строку, що залишився. Якщо строк, що залишився, менший як три місяці, він подовжується до трьох місяців.

В пункті 3.25 Розділу 3 Глави 10 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого [Наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. за № 296/5](#), визначено, що якщо спадкоємець за заповітом або за законом помер після відкриття спадщини і не встиг її прийняти, право на прийняття належної йому частки спадщини, крім права на прийняття обов'язкової частки у спадщині, переходить до його спадкоємців (спадкова трансмісія).

Враховуючи зазначене, право на спадкування за законом перейшло від померлої спадкоємиці ОСОБА_6 до її спадкоємців за законом, а саме чоловіка та сина, які є позивачами по справі.

Згідно положень ч. 1 [ст. 1268 ЦК України](#), спадкоємець за заповітом чи за законом має право прийняти спадщину або не прийняти її.

Положеннями ч. 1 [статті 1269 ЦК України](#) визначено, що спадкоємець, який бажає прийняти спадщину, але на час відкриття спадщини не проживав постійно із спадкодавцем, має подати нотаріусу або в сільських населених пунктах - уповноваженій на це посадовій особі відповідного органу місцевого самоврядування заяву про прийняття спадщини.

Встановлено, що 23 липня 2014 року, позивачами було подано нотаріусу відповідні заяви на прийняття спадщини після смерті спадкодавця ОСОБА_5, однак, позивачам було відмовлено у видачі свідоцтв про прийняття спадщини з посиланням на те, що у квартирі спадкодавця ОСОБА_5 з 20.02.2007 року була зареєстрована її дочка ОСОБА_4, що, на думку нотаріуса, свідчить про право на спадкування останньої згідно положень ч. 3 [ст. 1268 ЦК України](#).

Позивачі вважаючи відмову нотаріуса неправомірною просили суд про задоволення позову, на що слід зазначити наступне.

Судом встановлено, що ОСОБА_4 є громадянкою Сполучених Штатів Америки і за останні п'ять років лише один раз приїжджала в Україну на шість днів, що підтверджується копією листа Державної прикордонної служби України від 06. 03. 2015 року (а.с. 38).

З наведеного вбачається, що ОСОБА_4 протягом останніх 5 років не проживала разом із спадкодавцем.

Таким чином, враховуючи положення ст. [29](#) і ч. 3 ст. [1268 ЦК України](#) та [ст. 3 ЗУ «Про свободу пересування»](#), вбачається що реєстрація місця проживання ОСОБА_4 у квартирі спадкодавця не може свідчити про її постійне проживання в цій квартирі.

Також судом встановлено, що ОСОБА_4 у порядку та строки, встановлені чинним законодавством України, не звернулась до нотаріуса із заявою про прийняття спадщини після смерті спадкодавця ОСОБА_5 та не надавала нотаріусу докази її родинних зв'язків зі спадкодавцем ОСОБА_5, а також докази її постійного проживання з спадкодавцем протягом останніх місяців життя спадкодавця.

Таким чином вбачається, що відмова нотаріуса у видачі позивачам свідоцтв про право на спадщину на 1/2 частину спадкового майна є необґрунтованою та незаконною.

Згідно положень ч. 1 [ст. 1298 ЦК України](#), свідоцтво про право на спадщину видається спадкоємцям після закінчення шести місяців з часу відкриття спадщини.

Згідно положень частин 1 та 2 [ст. 1296 ЦК України](#), спадкоємець, який прийняв спадщину, може одержати свідоцтво про право на спадщину. Якщо спадщину прийняло кілька спадкоємців, свідоцтво про право на спадщину видається кожному з них із визначенням імені та часток у спадщині інших спадкоємців.

Положеннями [статті 1297 ЦК України](#) визначено, що спадкоємець, який прийняв спадщину, у складі якої є нерухоме майно, зобов'язаний звернутися до нотаріуса або в сільських населених пунктах - до уповноваженої на це посадової особи відповідного органу місцевого самоврядування за видачею йому свідоцтва про право на спадщину на нерухоме майно. Якщо спадщину прийняло кілька спадкоємців, свідоцтво про право на

спадщину видається на ім'я кожного з них, із зазначенням імені та частки у спадщині інших спадкоємців.

Порядок видачі свідоцтва про право на спадщину за законом також визначено в пункті 4 Глави 10 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого [Наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. за № 296/5](#).

Положеннями підпункту 4.2. пункту 4 Розділу 10 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого [Наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. за №296/5](#), встановлено, що доказом родинних та інших відносин спадкоємців зі спадкодавцем є: свідоцтва органів реєстрації актів цивільного стану, повний витяг з реєстру актів цивільного стану громадян щодо актового запису, копії актових записів, копії рішень суду, що набрали законної сили, про встановлення факту родинних та інших відносин.

В свою чергу, в матеріалах спадкової справи відсутні докази родинного зв'язку ОСОБА_4 та спадкодавця ОСОБА_5

Також, нотаріусом при прийнятті постанови про відмову у видачі свідоцтв прийняття спадщини, не враховано доданий позивачами по справі до їх спільної заяви лист Державної прикордонної служби від 06.03.2015 р., згідно якого ОСОБА_4 є громадянкою Сполучених Штатів Америки, і за останні п'ять років лише один раз приїжджала в Україну на 6 днів.

Згідно положень ч. 1 [ст. 29 ЦК України](#), місцем проживання фізичної особи є житло, в якому вона проживає постійно або тимчасово.

Положеннями [ст. 3 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні»](#) встановлено, що місце перебування - адміністративно-територіальна одиниця, на території якої особа проживає строком менше шести місяців на рік; місце проживання - житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає постійно або тимчасово.

Положеннями п. 17 ч. 1 [ст. 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»](#) встановлено, що посвідка на постійне проживання - документ, що посвідчує особу іноземця або особу без громадянства та підтверджує право на постійне проживання в Україні.

Враховуючи громадянство відповідача ОСОБА_4, суд приходить до висновку, що в спадковій справі відсутні належні та допустимі докази, які свідчать про постійне проживання відповідача (ОСОБА_4) та спадкодавця ОСОБА_5 на день смерті останньої.

Також, в матеріалах спадкової справи відсутні докази, що підтверджують звернення відповідача ОСОБА_4, у порядку та строки, встановлені законом, із відповідною заявою для прийняття спадщини після смерті спадкодавця ОСОБА_5

Тобто, наведені вище обставини виключають можливість прийняття відповідачем ОСОБА_4 спадщини за ч. 3 [ст. 1268 ЦК України](#), оскільки відсутній факт її споріднення та постійного проживання на час відкриття спадщини разом зі спадкодавцем ОСОБА_5

При дослідженні обставин справи, судом також врахована правова позиція Верховного Суду України, наведена в ухвалі від 21.10.2009 року у справі № 6 - 4178св08, та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ - в ухвалі від 14.03.2012 р. у справі № 6-38514св11 (а. с. 45 - 50).

Зважаючи на викладене вище, суд приходить до висновку, що позивачами було доведено обставини на які позивачі посилались при зверненні до суду з даним позовом, а тому вимоги позивачів є обґрунтованими та такими, що підлягають задоволенню в повному обсязі.

Відповідно до [ст. 88 ЦПК України](#) стороні, на користь якої ухвалено рішення, суд присуджує з другої сторони понесені нею і документально підтверджені судові витрати.

З урахуванням задоволення позову, у відповідності до вимог [ст. 88 ЦПК України](#), суд вважає за доцільне стягнути з відповідача ОСОБА_4 на користь позивачів витрати по оплаті судового збору в сумі 4628 грн. 40 коп.

На підставі вищевикладеного, керуючись ст. ст. [29, 46, 1220, 1223, 1268, 1269, 1270, 1276, 1296- 1298 ЦК України](#), ст. ст. [10, 11, 57-60, 88, 209, 212-215, 224-226, 228 ЦПК України](#), суд, -

В И Р І Ш И В:

Позов ОСОБА_1, ОСОБА_2 до Дев'ятої Київської державної нотаріальної контори, ОСОБА_4, третя особа: Головне управління юстиції у м. Києві - про встановлення факту, визнання права власності на частину в спадковому майні, визнання незаконною відмови у вчиненні нотаріальної дії та зобов'язання вчинити певні дії - задовольнити.

Встановити факт того, що на день смерті ОСОБА_5, ОСОБА_4 не проживала постійно із ОСОБА_5.

Визнати право власності ОСОБА_1 на 1/2 частину спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5, а саме на 1/2 частину наступного майна: квартира АДРЕСА_1; гараж АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва.

Визнати право власності ОСОБА_2 на 1/2 частину спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5, а саме на 1/2 частину наступного майна: квартира АДРЕСА_1; гараж АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва.

Визнати незаконною відмову Дев'ятої київської державної нотаріальної контори від 07 травня 2015 року у видачі ОСОБА_1 та ОСОБА_2 свідоцтв про право на спадщину на 1/2 частини спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5.

Зобов'язати Дев'яту київську державну нотаріальну контору видати ОСОБА_1 свідоцтво про право на спадщину на 1/2 частину спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5, а саме на 1/2 частину наступного майна: квартира АДРЕСА_1; гараж

АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва.

Зобов'язати Дев'яту київську державну нотаріальну контору видати ОСОБА_2 свідоцтво про право на спадщину на 1/2 частину спадкового майна, що залишилось після смерті ОСОБА_5, а саме на 1/2 частину наступного майна: квартира АДРЕСА_1; гараж АДРЕСА_3, що у 2001 році, згідно адміністративно - територіальної реформи, увійшов до Солом'янського району м. Києва.

Стягнути з ОСОБА_4 на користь ОСОБА_1, ОСОБА_2 витрати по оплаті судового збору в сумі 4628 грн. 40 коп.

Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом десяти днів з дня його проголошення. Особи, які брали участь у справі, але не були присутні у судовому засіданні під час проголошення судового рішення, можуть подати апеляційну скаргу протягом десяти днів з дня отримання копії цього рішення.

Рішення може бути переглянуто судом, який його постановив, за письмовою заявою відповідача, яка має бути подана протягом десяти днів з дня отримання його копії.

Суддя: